

Vergaderjaar 2019–2020

35 451

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2020 (Derde incidentele suppletoire begroting inzake Noodpakket banen en economie en overbruggingsfaciliteit IHC)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Artikelgewijze toelichting bij het wetsvoorstel

Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2020 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Vanwege de coronamaatregelen is op 18 maart 2020 de eerste incidentele suppletoire begroting en op 15 april 2020 de tweede incidentele suppletoire begroting naar de Tweede Kamer verzonden. De behandeling van de tweede incidentele suppletoire begroting in de Tweede Kamer heeft nog niet plaatsgevonden. Om deze reden is de in de begrotingsstaat opgenomen stand nog niet door de beide Kamers bekrachtigd. Vanwege de snelle opeenvolging van begrotingswetsvoorstellen, om het budgetrecht van de Staten Generaal te waarborgen, bevat de kolom «vastgestelde begroting» zowel de vastgestelde stand bij ontwerpbegroting als de mutaties die bij de eerste en tweede incidentele suppletoire begroting zijn opgenomen.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
E.D. Wiebes

B. Artikelgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

1. Leeswijzer

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2. Beleidsartikelen

2.1 Beleidsartikel 1 Goed functionerende economie en markten

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid derde incidentele suppletoire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe- groting 2020 incl. NvW en ISB's	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	214.305	220.035	1.804	221.839	0	0	0	0
Waarvan garantieverplichtingen								
Waarvan overige verplichtingen	214.305	220.035	1.804	221.839	0	0	0	0
Uitgaven	215.326	222.552	1.804	224.356	0	0	0	0
Waarvan juridisch verplicht	96%	97%		97%				
Subsidies	203	775	1.804	2.579	0	0	0	0
Cyberweerbaarheid	203	775		775				
Subsidiemaatregel telecom Caribisch Nederland (Corona)	0	0	1.804	1.804				
Opdrachten	22.152	21.588	0	21.588	0	0	0	0
Onderzoek en Opdrachten	1.678	2.414		2.414				
Beleidsvoorbereiding en evaluaties Frequenties en Veiligheid	5.844	5.480		5.480				
ICT beleid	6.793	6.580		6.580				
Digital Trust Center	1.322	599		599				
Cyber Security	6.515	6.515		6.515				
Bijdrage aan agentschappen	30.218	37.436	0	37.436	0	0	0	0
Agentschap Telecom	21.488	26.838		26.838				
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	8.730	10.598		10.598				
Bijdrage aan zbo/rwt's	158.870	158.870	0	158.870	0	0	0	0
Metrologie	9.483	9.483		9.483				
Raad voor Accreditatie	265	265		265				
ACM	736	736		736				
CBS	148.386	148.386		148.386				
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	3.883	3.883	0	3.883	0	0	0	0
Nederlands Normalisatie Instituut (NEN)	1.156	1.156		1.156				
Internationale organisaties	2.727	2.727		2.727				
Ontvangsten	31.934	31.954	0	31.954	0	0	0	0
Ontvangsten ACM	162	162		162				
High Trust	30.200	30.200		30.200				
Diverse ontvangsten	1.572	1.592		1.592				

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Subsidies

Voor Caribisch Nederland is EZK voornemens om 25 US dollar per aansluiting per maand beschikbaar te stellen om de kosten van een vaste internetverbinding te verlagen. Het betreft een tijdelijke maatregel voor in totaal circa 9.800 aansluitingen voor de periode van 1 mei tot en met 31 december 2020. Op deze manier wordt een bijdrage geleverd aan de armoedeproblematiek en het feit dat een internetverbinding essentieel is voor het thuiswerken en thuisonderwijs. Het totale bedrag hiervoor bedraagt € 1,8 mln.

2.2 Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid derde incidentele suppletoire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe-groting 2020 incl. NvW en ISB's	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	14.232.632	14.407.361	753.000	15.160.361	0	0	0	0
Waarvan garantieverplichtingen	11.585.000	11.590.000	713.000	12.303.000				
Waarvan overige verplichtingen	2.647.632	2.817.361	40.000	2.857.361				
Uitgaven	4.059.493	4.075.244	204.000	4.279.244	0	0	0	0
Waarvan juridisch verplicht	87%	48% ¹		46% ²				
Subsidies	1.881.011	1.896.901	40.000	1.936.901	0	0	0	0
MKB-Innovatiestimulering								
Topsectoren (MIT)	39.131	39.581		39.581				
Eurostars	18.132	18.132		18.132				
Bevorderen Ondernemerschap	21.390	19.776	40.000	59.776				
Cofinanciering EFRO, inclusief INTERREG	22.361	15.025		15.025				
Bijdrage aan ROM's	6.161	7.661		7.661				
Verduurzaming industrie	61.400	48.000		48.000				
Startup-beleid	14.400	13.155		13.155				
Urgendmaatregelen industrie	21.000	48.264		48.264				
Invest NL		10.271		10.271				
Noodloket (TOGS)	1.645.000	1.645.000	- 9.000	1.636.000				
Noodloket (TOGS) Caribisch Nederland	0	0	9.000	9.000				
Qredits	31.000	31.000		31.000				
Overige subsidies	1.036	1.036		1.036				
Garanties	1.335.211	1.335.211	164.000	1.499.211	0	0	0	0
BMKB	239.744	239.744		239.744				
Garantieregeling voor kredieten tot € 50.000 (Corona)	0	0	164.000	164.000				
GroEIFaciliteit	8.722	8.722		8.722				
Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)	86.745	86.745		86.745				
Garantie Ondernemingsfinanciering (Corona)	1.000.000	1.000.000		1.000.000				
Garanties MKB Financiering	0	0		0				
Opdrachten	10.561	9.933	0	9.933	0	0	0	0
Onderzoek en opdrachten	4.134	3.843		3.843				
Caribisch Nederland	1.056	1.121		1.121				
Regeldruk	2.206	2.206		2.206				
Regiekosten regionale functie	665	665		665				
Small Business Innovation Research	2.500	2.098		2.098				

	Stand ontwerpbe-groting 2020 incl. NvW en ISB's	Stand 1 ^e suppletore begroting	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Bijdragen aan agentschappen	123.235	131.137	0	131.137	0	0	0	0
Bijdrage RVO.nl	112.448	130.621		130.621				
Bijdrage Agentschap Telecom	516	516		516				
Invest-NL	10.271	0		0				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	316.624	318.966	0	318.966	0	0	0	0
Bijdrage aan TNO	170.860	172.662		172.662				
Kamer van Koophandel	121.757	122.320		122.320				
Bijdrage aan NWO-TTW	24.007	23.984		23.984				
Bijdragen aan medeoverheden	6.800	8.400	0	8.400	0	0	0	0
Sterke Regio's en Nota Ruimte	6.800	8.400		8.400				
Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	386.051	363.696	0	363.696	0	0	0	0
Internationaal Innoveren	40.851	41.027		41.027				
PPS-toeslag (voorheen TKI-toeslag)	165.059	137.481		137.481				
TO2 (Deltares, MARIN en NLR)	50.121	53.871		53.871				
Topsectoren overig	10.834	12.900		12.900				
Ruimtevaart (ESA)	96.430	96.615		96.615				
Bijdrage NBTC	9.536	9.036		9.036				
Bijdragen organisaties Economische ontwikkeling en technologie	5.720	5.266		5.266				
	7.500	7.500		7.500				
Stortingen begrotingsreserve	0	11.000	0	11.000	0	0	0	0
Storting reserve BMKB		1.000		1.000				
Storting reserve Garanties MKB Financiering		10.000		10.000				
Ontvangsten	129.867	152.467	0	152.467	0	0	0	0
BMKB	33.000	33.000		33.000				
Groefaciliteit	8.000	8.000		8.000				
Onttrekking reserve Groefaciliteit	0	10.000		10.000				
Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)	13.000	13.000		13.000				
Onttrekking reserve GO	0	324		324				
MKB Financiering	0	0		0				
Luchtvaartkrediet-regeling	6.116	6.116		6.116				
Rijksoctrooiwet	36.012	37.723		37.723				
Eurostars	5.094	5.094		5.094				
F-35	7.000	7.000		7.000				
Diverse ontvangsten	21.645	32.210		32.210				

¹ Voor de GO-Corona module is € 1 mld kasbuffer beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn specifiek bedoeld voor het opvangen van verliesdeclaraties en daardoor bestuurlijk gebonden (dit betreft ca. 25% van het totale budget van beleidsartikel 2).

² 1 Van het budget is 30% bestuurlijk gebonden. Dit betreft de kasbuffer voor de GO-Corona module, de kasbuffer voor de garantieregeling voor kredieten tot € 50.000 en het budget voor de overbruggingsfaciliteit Royal IHC.

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt verhoogd met € 753 mln. Er wordt € 713 mln ter beschikking gesteld voor de Garantieregeling voor kredieten tot € 50.000 in het kader van de Coronaproblematiek. Daarnaast wordt € 40 mln ter beschikking gesteld voor de overbruggingsfaciliteit ten behoeve van de continuïteit van Royal IHC.

Uitgaven

Subsidies

Recent heeft het kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd over de bijdrage van de Staat aan de huidige interventie ten behoeve van de continuïteit van Royal IHC (Kamerbrief van 30 april jl.). Als onderdeel van deze interventie zal het Ministerie van EZK een overbruggingskrediet verstrekken van € 40 mln. Het overbruggingskrediet loopt af zodra IHC het schip waarop de Staat via de exportkredietverzekering additionele garanties heeft afgegeven volledig heeft opgeleverd, waarna de nieuwe financiers de positie van de Staat zullen overnemen. De verwachting is dat dit later dit jaar of begin volgend jaar gebeurt. Bij aflossing van de lening zal de Staat als vergoeding voor het ter beschikking stellen van het overbruggingskrediet € 5 mln ontvangen van IHC.

In lijn met de beleidsregel Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren (TOGS, voorheen Noodloket) is er een beleidsregel gepubliceerd voor Bonaire, Saba en Sint Eustatius. Ten opzichte van Europees Nederland zijn de voorwaarden enigszins aangepast aan de specifieke omstandigheden op deze eilanden. De raming is dat circa 2.250 bedrijven gebruik gaan maken van de regeling. Het budget (€ 9 mln) is afkomstig uit het budget voor TOGS voor Europees Nederland.

Garanties

Om in het kader van de Coronaproblematiek ook ondernemers te helpen die geen bestaande kredietrelatie hebben met een bank of maar een kleine kredietbehoefte hebben, wordt in samenwerking met de banken een garantieregeling in uitvoering genomen voor kredieten tot € 50.000. Op deze kredieten met een looptijd van 5 jaar staat de overheid voor 95% garant. Voor deze garantie is een premie verschuldigd van 2%. De inschatting is dat met deze faciliteit in totaal € 750 mln aan krediet wordt verstrekt. Er wordt daarom € 713 mln als garantiebudget ter beschikking gesteld. Ter afdekking van eventuele verliezen wordt een kasbuffer van € 164 mln beschikbaar gesteld.

Het kabinet monitort voortdurend hoe het pakket van generieke crisismaatregelen voor diverse economische actoren uitwerkt en of het pakket nog adequaat is. Als de schade van onder meer de garanties onverhoopt meer is dan uit de huidige ramingen blijkt, zal dit generaal worden gecompenseerd. Bij onderuitputting na definitieve beëindiging van de crisismaatregelen vloeien de middelen terug naar het algemene beeld.

2.3 Beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid derde incidentele suppletoire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe-groting 2020 incl. NvW en ISB's	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
VERPLICHTINGEN	10.797.624	10.851.521	5.340	10.856.861	0	0	0	0
<i>Waarvan garantieverplichtingen</i>	71.300	75.800		75.800				
<i>Waarvan overige verplichtingen</i>	10.726.324	10.775.721	5.340	10.781.061				
UITGAVEN	3.771.790	3.754.790	5.340	3.760.130	0	0	0	0
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	78%	80%		80%				
Subsidies	3.510.444	3.471.316	5.340	3.476.656	0	0	0	0

	Stand ontwerpbe- grotting 2020 incl. NvW en ISB's	Stand 1 ^e suppletore begroting	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Tenderregeling Energie- innovatie (TSE)	35.244	47.504		47.504				
SDE+ projecten (hernieuwbare energie)	48.040	48.040		48.040				
Energie-efficiëntie	2.368	3.049		3.049				
Green Deals	500	500		500				
Demonstratie regeling Klimaat en Energie Innovatie (DEI+)	66.806	64.206		64.206				
Subsidie regeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)	4.900	4.500		4.500				
Projecten Klimaat en Energieak- koord	0	1.402		1.402				
MEP	0	293		293				
SDE	699.167	694.867		694.867				
SDE +	2.322.649	2.297.917		2.297.917				
Aardwarmte	0	15.000		15.000				
ISDE-regeling	200.000	140.000		140.000				
Compensatie Energie- intensieve bedrijven (ETS)	105.595	110.625		110.625				
Carbon Capture and Storage (CCS)	4.080	7.980		7.980				
Subsidieregeling Energiebespa- ring en duurzame energie								
sportaccommodaties (EDS)	0	65		65				
Hoge Flux Reactor	7.651	7.651		7.651				
Caribisch Nederland	4.944	9.944	5.340	15.284				
Overige Subsidies	6.000	5.873		5.873				
Maatregelen voor CO ₂ -reductie Postcoderoos	2.500 0	11.900 0		11.900 0				
Leningen	4.000	4.000	0	4.000	0	0	0	0
EBN	4.000	4.000		4.000				
Garanties	0	4.500	0	4.500	0	0	0	0
Verliesdeclaratie aardwarmte	0	4.500		4.500				
Opdrachten	11.499	11.603	0	11.603	0	0	0	0
Onderzoek mijnbouwbodembe- weging	1.916	2.891		2.891				
SodM onderzoek	1.925	1.925		1.925				
Uitvoeringsagenda klimaat	823	577		577				
Klimaat mondiaal	369	369		369				
Onderzoek & opdrachten	6.466	5.841		5.841				
Bijdrage aan agentschappen	62.421	82.004	0	82.004	0	0	0	0
Bijdrage aan RVO.nl	50.498	69.949		69.949				
Bijdrage aan Agentschap Telecom	0	400		400				
Bijdrage aan KNMI	1.143	1.786		1.786				
Bijdrage aan NEa	7.194	7.669		7.669				
Bijdrage aan NVWA	841	788		788				
Bijdrage aan RIVM	1.513	0		0				
Bijdrage aan RWS	1.232	1.412		1.412				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	141.955	143.308	0	143.308	0	0	0	0
Doorsluit COVA-heffing	111.000	111.000		111.000				
TNO kerndepartement	29.166	31.019		31.019				
TNO-SodM	1.789	1.289		1.289				
Bijdrage aan medeoverheden	23.602	23.602	0	23.602	0	0	0	0
Uitkoopregeling	23.602	23.602		23.602				
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	13.169	13.757	0	13.757	0	0	0	0
Bijdrage aan ECN	11.675	12.021		12.021				
Internationale contributies	1.494	1.736		1.736				

	Stand ontwerpbe-groting 2020 incl. NvW en ISB's	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Stortingen in reserves	4.700	700	0	700	0	0	0	0
Storting in begrotingsreserve duurzame energie	0	0		0				
Storting begrotingsreserve maatregelen voor CO ₂ -reductie	0	0		0				
Storting in begrotingsreserve aardwarmte	4.700	700		700				
Ontvangsten	3.487.161	3.626.536	0	3.626.536	0	0	0	0
Ontvangsten COVA	111.000	111.000		111.000				
Opbrengst heffing ODE (SDE+)	2.411.000	2.411.000		2.411.000				
Onttrekking begrotingsreserve duurzame energie	173.000	236.020		236.020				
Ontvangsten zoutwinning	2.511	2.511		2.511				
ETS-ontvangsten	450.000	450.000		450.000				
Diverse ontvangsten	15.200	25.395		25.395				
Onttrekking begrotingsreserve maatregelen voor CO ₂ -reductie	324.450	390.610		390.610				

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Subsidies

De kosten van de elektriciteitsvoorziening in Caribisch Nederland zijn relatief hoog in vergelijking met Europees Nederland. Daarom ontvangen de energiebedrijven van Bonaire, Saba en Sint-Eustatius de afgelopen jaren al subsidie om de netbeheertarieven op Europees Nederlands niveau te houden. Om de gevolgen van de coronacrisis voor de inkomens van de bewoners van deze eilanden te verlichten wordt budget beschikbaar gesteld aan de energiebedrijven, zodat het netbeheertarief voor elektriciteit in de periode 1 mei tot en met 31 december 2020 naar nul verlaagd kan worden. Het gaat hier om een tijdelijke «Corona toeslag» op de elektriciteitsrekening in Caribisch Nederland.